

Ders İzlençe Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	

Bölüm Adı	İlahiyat	Güncelleme Tarihi	15/09/2025		
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl	AKTS
İLF315	TASAVVUF	Zorunlu	2026-2027 / 3	GÜZ / 5	3
Dersin Seviyesi					
LİSANS					
Haftalık Ders Saati (Kurumsal)		Haftalık Uygulama Saati		Haftalık Laboratuvar Sayısı	
2		0		0	
Öğrenim Türü					
TEORİK					
Eğitim Dili					
TÜRKÇE					
Dersin Amacı					
Tasavvuf tarihi ve tasavvuf felsefesi hakkında malumat sahibi olmak.					
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler					
YOK					
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler					
Dersin İçeriği					
Tasavvufun kavramsal çerçevesi, tasavvufun kökenine dair tartışmalar, mistisizm ve tasavvuf ilişkisi, tasavvufun kurucu metinleri, tasavvufun başlangıcı olarak zühd, tasavvufun teşekkülü, tasavvufun anahtar kavramları bu dersin içeriğini oluşturmaktadır.					
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar					
Staj Durumu					
yok					
Ders Kitabı / Malzemesi*					
1	Yılmaz, Hasan Kamil. Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2004.				
2	Türer, Osman. Anahatlarıyla Tasavvuf Tarihi. İstanbul: Ataç yayınları, 2011.				
3	Kara, Mustafa. Tasavvuf ve Tarikatlar. İstanbul: İletişim Yayınları, 1992.				
4	Özköse, Kadir. Tasavvuf El Kitabı. Ankara: Grafiker Yayınları, 2016.				
5	Schimmel, Annemaria. İslamın Mistik Boyutları. İstanbul: Kabalcı Yayınları, 2001.				
6	Eraydın, Selçuk. Tasavvuf ve Tarikatlar. İstanbul: İfav Yayınları, 1994.				
İlave Kaynak(lar)*					
1	Uludağ, Süleyman. Tasavvufun Dili. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2016.				
2	İbnü'l-Arabî, Muhyiddin. Fütûhât-ı Mekkiyye. çev. Ekrem Demirli. 17 Cilt. İstanbul: Litera Yayıncılık, 2016				
3	Gazzâlî, Ebû Hamid Muhammed. İhyâü Uûmi'd-Dîn. 9 Cilt. Cidde: Daru'l-Minhac, 2011.				
4	Köprülü, Fuad. Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar. Sad. O. Fuad Köprülü. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 3. Basım, 1976.				
5	Attâr, Ferîdüddin. Tezkiretü'l Evliyâ. çev. Süleyman Uludağ. 2 Cilt. İstanbul: Mavi Yayıncılık, 2002.				
6	Hucvirî, Ali Osman b. Cüllabî. Keşfu'l-mahcûb Hakikat Bilgisi. çev. Süleyman Uludağ. İstanbul: Dergah Yayınları, 1996.				
7	Kuşeyrî, Abdülkerim. Risâletü'l-Kuşeyriyye. thk. Enes Muhammed Adnan Şerfavî. Beyrut: Daru'l-Minhac, 2017.				
Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri/Görevlileri					
Doç. Dr. Hatice Çubukcu					
Ders Asistanı/Asistanları					
Arş. Görevlisi Berat Eşgi					

Ders İzlençe Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI**

ÖÇ-1	Tasavvufun teşekkül süreci, tarihsel gelişimi ve kavramları hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ-2	Tasavvufun konusu gayesi ve yöntemi hakkında bilgi edinir.
ÖÇ-3	Tasavvuf ile diğer dini ilimler arasındaki ilişkiyi kavrar
ÖÇ-4	Tasavvufun kaynak eserlerini ve kavramlarını tanır.
ÖÇ-5	
ÖÇ-6	

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

Hafta	Konular	Hedefler	Yetkinlikler			Kaynaklar ***
			Bilgi	Beceri	Yetkinlik	
1.	Tasavvufun ilk adı zühd. Dünya Ahiret Dengesi	Zühd kavramının sözlük ve ıstılah manasını bilmek	X			➤ Yılmaz, Tasavvuf ve Tarikatlar, 29-32.
		Kur'an'da zühd anlamına gelen ifadeleri tanımak.		X		
		Zahitliğin insanın yetkinleşmesindeki gerekliliğini idrak edip onu kazanmanın yollarını tespit edebilmek.			X	
2.	Sufi Kelimesinin kökeni, Sufi ve tasavvuf tarifleri.	Sufi ve tasavvuf kelimelerinin sözlük ve ıstılah anlamlarını bilmek	X			Yılmaz, Tasavvuf ve Tarikatlar, 23-53.
		Tasavvuf tariflerini yorumlayabilmek.		X		
		Hakiki ve sahte dervişin özelliklerini tespit edebilmek.			X	
3.	Mistisizm – Tasavvuf ilişkisi	Mistisizm kavramını tanımak.	X			➤ Yılmaz, Tasavvuf ve Tarikatlar, 12-16.
		Mistisizm-tasavvuf ayrımını yapabilmek.		X		
		Mistisizm ve tasavvufun ortak noktalarını tespit edebilmek.			X	
4.	Tasavvufun diğer ilimlerle münasebeti	Tasavvufun, tefsir, hadis, fıkıh, edebiyat gibi ilimlerle münasebetini bilmek	X			➤ Yılmaz, Tasavvuf ve Tarikatlar, 60-72.

Ders İzlençe Formu

Doküman No:

Yayın Tarihi:

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa:

		İşari tefsirlerdeki yorumları anlayabilmek		X		
		Kelam ve tasavvufun varlık görüşlerini karşılaştırabilmek.			X	
5.	Tasavvufun klasik eserleri	İlk dönem klasik eserleri yazar ve eser adlarıyla bilmek	X			➤ Yılmaz, Tasavvuf ve Tarikatlar, 54-56.
		Tasavvufi bir konuda klasik eserleri kullanarak araştırma yapabilmek		X		
		Tasavvuf klasiklerini ahlak kitaplarıyla karşılaştırmalı yorumlayabilmek			X	
6.	Tasavvuf tarihi dönemleri, ilk kurulan Basra ve Kûfe mektepleri. Basra Mektebinden Hasan-ı Basrî ve Rabia Adeviyye'nin tanıtılması.	Tasavvuf tarihçilerinin kullandığı tasavvuf dönemlerini sırasıyla bilmek	X			➤ Yılmaz, Tasavvuf ve Tarikatlar, 84-104.
		Basra'nın tasavvuf tarihindeki önemini tartışabilmek		X		
		Hasan Basri ve Rabia Adeviyye'nin zühd görüşlerini kıyaslayabilmek			X	
7.	Nişabur, Şam, Bağdat, Mısır Mektepleri ve bu mekteplerde öne çıkan fütüvvet, melâmet, marifet, muhabbet gibi kavramların tanıtılması.	Nişabur, Şam, Bağdat, Mısır Mektepleri ve bu mekteplerde öne çıkan fütüvvet, melâmet, marifet, muhabbet gibi kavramları bilmek	X			➤ Yılmaz, Tasavvuf ve Tarikatlar, 111-124.
		Fütüvvet ve melamet kavramlarının ortak ve farklı yönlerini ortaya koymak		X		
		Marifet ve muhabbet kavramlarını bir bütün olarak değerlendirebilmek.			X	

Ders İzlençe Formu

Doküman No:

Yayın Tarihi:

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa:

8.	Ara Sınav Haftası					
		100	-			
9.	Tarikat dönemi ve ilk kurulan büyük tarikatlar, Anadolu'da kurulan tarikatlar.	Tarikatlar ve kurucuları hakkında bilgi sahibi olmak.	X			➤ Yılmaz, Tasavvuf ve Tarikatlar, 129-150.
		Tarikatların eğitim usullerindeki farkları tespit edebilmek		X		
		Tarikatların yayıldıkları coğrafyalardaki etkilerini yorumlayabilmek.			X	
10.	Tasavvufî Kurumlar (Ribat, Tekke, hangah, Asitane, Zaviye) Seyru Süluk kavramları (Şeyh, mürid, mücahede, riyazet, salik, intisab, beyat, halvet)	Tasavvufun kurumları ve seyrü suluk kavramları hakkında bilgi sahibi olmak	X			➤ Yılmaz, Tasavvuf ve Tarikatlar, 269,185.
		Tasavvufî kurumların adlarından hareketle icra ettikleri hizmetleri tespit edebilmek.		X		
		Tarikatlarla diğer eğitim kurumları arasındaki farkları ortaya koyabilmek.			X	
11.	Tasavvufta makam-hal (tasavvufî kavramlar)	Tasavvuftaki hal ve makamlar hakkında bilgi sahibi olmak	X			➤ Yılmaz, Tasavvuf ve Tarikatlar, 158-179.
		Hal ve duygu arasındaki ayrımı yapabilmek.		X		
		Tasavvuftaki makamları eğitim basamakları şeklinde değerlendirebilmek.			X	
12.	Anadolu'daki fütüvvet esaslı teşkilatlar: Abdallar, Gaziler, Ahiler, Bacılar.	Fütüvvet kavramı ve kavramın tarihi gelişimini bilmek.	X			➤ Yılmaz, Tasavvuf ve Tarikatlar, 277.
		Ahi teşkilatının Anadolu sosyal hayatına ve din yaşantısına olan katkısını kavramak.		X		

Ders İzleni Formu

Doküman No:

Yayın Tarihi:

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa:

Öğrenci Sorumlulukları ve Ödevler

Öğrenci Sorumlulukları:

1. Her konuyla ilgili ilave kaynaklarda yer alan yayınların bireysel olarak araştırılması.
2. Derse devama ilişkin sınırın aşılması.
3. Dersin hedeflerinin gerçekleşme düzeyine ilişkin ders sorumlusu öğretim elemanına geri bildirimlerde bulunması.

Ödevler

Konusu:

Açıklama:

Son Teslim Tarihi:

Yarıyıl İçi Değerlendirmeye Katkısı (%):

Ders İzlençe Formu

Doküman No:

Yayın Tarihi:

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa:

Ders Değerlendirme

Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri	Adet	Değer
Ara Sınav	1	100
Toplam		100
Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri	Adet	Değer
Final Sınavı	1	100
Toplam		100
Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri		%40
Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri		%60
Toplam		%100

Ders İş Yüğü

Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yüğü (Saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	16	1	16
Bireysel Çalışma	3	8	24
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	3	3
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	3	3
Okuma	1	42	42
Toplam İş Yüğü (Saat)			90
AKTS (Toplam İş Yüğü/30)			90/30= 3

Ders İzlençe Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	

Program Çıktıları (PÇ) ile Tasavvuf Edebiyatı Dersi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

m Çıktıları	Öğreti	ÖÇ 1	ÖÇ 2	ÖÇ 3	ÖÇ 4	ÖÇ 5	ÖÇ 6	ÖÇ 7
Program Çıktıları								
PÇ 1. Kur'an'ı ve ilgili konuları bilir, anlar ve yorumlar.	2							
PÇ 2. Hadis ve ilgili konularını bilir anlar ve yorumlar.		3						
PÇ 3. Hz. Peygamberin hayatıyla ilgili konuları bilir, anlar ve yorumlar.			1					
PÇ 4. Temel İslami İlimlerle ilgili konular ve bilgileri anlar, değerlendirir ve yorumlar	1							
PÇ 5. Türk ve İslam tarihi, sanatları ile ilgili konular ve bilgileri anlar, değerlendirir ve yorumlar				5				
PÇ 6. Felsefe ve din bilimleri konularıyla ilgili bilgileri değerlendirme ve yorumlayabilme yeteneğine sahip olur.								
PÇ 7. İlahiyat alanında toplumun ihtiyaç duyduğu konularda bilimsel, sosyal ve kültürel ulusal/uluslararası faaliyetlere katılır ve ilgili konularda elde ettiği bilgileri kullanma, geliştirme ve aktarma becerisini kazanır.		4						
PÇ 8. İlahiyat alanındaki verileri toplama, proje üretme, strateji geliştirme, etkinlik planlama, gerçekleştirme ve topluma sunma becerisine sahip olur.			4					
PÇ 9. Sistematik, tutarlı, eleştirel ve yaratıcı düşünme yetenek ve kapasitesini geliştirir. Disiplinler arası bakış açısı ile değerlendirme yapabilir.	2							
PÇ 10. Türkçeyi güzel ve doğru kullanır ve konuşur. Hitabet sanatının inceliklerini bilir ve uygular.			3					
PÇ 11 Alanında kendisini daha iyi geliştirmeye yardımcı olacak bilgisayar, internet gibi bilgi teknolojilerini kullanma becerisine sahip olur.				1				

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile Tasavvuf Edebiyatı Dersi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

m Çıktıları	Öğreti	ÖÇ 1	ÖÇ 2	ÖÇ 3	ÖÇ 4	ÖÇ 5	ÖÇ 6	ÖÇ 7
Programa Özgü Ölçütler								
PÖÖ 1 Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	2							
PÖÖ 2 Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma								
PÖÖ 3 İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme		2						
PÖÖ 4 Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma								
PÖÖ 5 Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma				4				
PÖÖ 6 Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma								
PÖÖ 7 Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma			1					
PÖÖ 8 Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma				3				
PÖÖ 9 Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma								
PÖÖ 10 Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma		4						
PÖÖ 11 Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma				2				
PÖÖ 12 Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma			3					
PÖÖ 13 Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel			1					

Ders İzlenec Formu

Doküman No:

Yayın Tarihi:

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa:

değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma

PÖÖ 14 İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atıf sistemin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

** İlave öğrenme çıktısı yazmak için satır açabilirsiniz.

***Kaynaklar İSNAD metin içi atıf gösterme usulüne göre yazılacaktır.

****Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.